

بسمه تعالی
تصویب نامه هیأت وزیران

آیین نامه ایجاد، اصلاح، تکمیل، درجه بندی و نرخ گذاری تأسیسات گردشگری و نظارت بر آنها

شماره مصوبه: ۷۵۷۹۱/۷۵۱۰۰۱ هـ

تاریخ: ۱۳۹۴/۶/۱۱

+ اصلاحی مورخ ۱۴۰۳/۳/۱۶: ۴۵۳۳۸/ت ۱۸۱۸۱ هـ

+ اصلاحی مورخ ۱۴۰۳/۵/۱۱: ۷۳۳۶۷/ت ۱۸۱۸۱ هـ

هیات وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۶/۴ به پیشنهاد شماره ۹۳۲/۲۱۴۰۲ مورخ ۱۳۹۳/۹/۲۴ سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آیین نامه ایجاد، اصلاح، تکمیل، درجه بندی و نرخ گذاری تاسیسات گردشگری و نظارت بر آنها را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه ایجاد، اصلاح، تکمیل، درجه بندی و نرخ گذاری تاسیسات گردشگری و نظارت بر آنها

فصل اول: تعاریف

ماده ۱) در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف- وزارت: وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی (اصلاحی ۱۴۰۳).

ب- قانون: قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی- مصوب ۱۳۷۰- و اصلاح بعدی آن.

ج- تاسیسات گردشگری: واحدهایی که پس از اخذ مجوزهای لازم از وزارت و با رعایت قوانین و مقررات مربوط به شرح زیر تاسیس یا فعالیت می نمایند:

- ۱- هتل، متل و مهمانپذیر.

- ۲- مراکز اقامتی خود پذیرائی شامل هتل آپارتمان ها، زائر سراها و خانه مسافرها.

- ۳- اقامتگاه های بوم گردی و اقامتگاه های سنتی.

- ۴- مراکز تفریحی و سرگرمی گردشگری.

- ۵- مجتمع ها، اردوگاه ها و محوطه های گردشگری.

- ۶- مراکز گردشگری سلامت از قبیل مجتمع های سلامت تندرستی و آبدرمانی و هتل بیمارستان.

- ۷- محیط ها و پارک های طبیعت گردی و گردشگری روستایی و عشایری.

- ۸- مراکز گردشگری ساحلی و دریایی.

- ۹- واحدهای پذیرایی و انواع غذاخوری های منفرد بین راهی (حذف واژه موجود، اصلاحی ۱۴۰۳).

- ۱۰- تاسیسات اقامتی و پذیرایی واقع در مجتمع های خدمات رفاهی بین راهی.

- ۱۱- واحدهای پذیرایی واقع در پایانه (ترمینال) فرودگاه ها، پایانه های مسافری زمینی برون شهری، دریایی و ریلی.

- ۱۲- واحدهای پذیرایی واقع در پایانه های مسافری مرزی کشور.

- ۱۳- سفره خانه های سنتی.

- ۱۴- مناطق نمونه گردشگری.

- ۱۵- دهکده های سلامت.

- ۱۶- دفاتر یا شرکت های خدمات سیاحتی و جهانگردی.

- ۱۷- مهمان سرا (پانسیون) (اصلاحی ۱۴۰۳).

- ۱۸- هتل سنتی (اصلاحی ۱۴۰۳).

- ۱۹- انواع هتل بوتیک (اصلاحی ۱۴۰۳).

- ۲۰- رستوران بوتیک و ملل (اصلاحی ۱۴۰۳).

- ۲۱- مراکز اقامتی و پذیرایی سیار (اصلاحی ۱۴۰۳).

تبصره: سایر فعالیت های گردشگری که براساس نیازهای روز صنعت گردشگری و به منظور ارائه خدمات اقامتی، پذیرایی، تفریحی و سیاحتی به گردشگران ایجاد می شوند، با پیشنهاد وزارت، مشروط به تدوین ضابطه فنی و بهره برداری و تصویب کاربرد در هیات مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار، در زمره مصادیق گردشگری قرار می گیرند (اصلاحی ۱۴۰۳).

د-دستگاه اجرایی: دستگاه های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری -مصوب ۱۳۸۶-.

فصل دوم: ضوابط صدور مجوز ایجاد، اصلاح و یا تکمیل تاسیسات گردشگری

ماده (۲) متقاضی ایجاد، اصلاح و یا تکمیل تاسیسات گردشگری مکلف است پس از کسب موافقت اولیه وزارت مدارک مورد نیاز را جهت بررسی و تطبیق با ضوابط مربوط به وزارت ارائه کند.

تبصره: مراجع استعلام شونده موظفند ظرف مدت یک ماه به استعلام های وزارت پاسخ دهند. عدم ارائه پاسخ در مهلت یادشده در حکم موافقت تلقی می گردد.

ماده (۳) تشخیص ایجاد و صدور مجوز انواع تاسیسات گردشگری و همچنین اصلاح، تکمیل، تجهیز و بهره برداری این تاسیسات منحصراً از وظایف و اختیارات وزارت می باشد.

تبصره: کلیه دستگاه های اجرایی موظفند ضوابط قانونی و مورد عمل خود را در این زمینه جهت ملاحظه و رعایت آنها به وزارت اعلام نمایند و وزارت هنگام صدور مجوز مقررات مزبور را لحاظ خواهد نمود.

ماده (۴) شهرداری ها و سایر مراجع صادر کننده پروانه ساختمان تاسیسات گردشگری موظفند ضمن رعایت ضوابط مربوط به خود، مقررات اعلام شده توسط وزارت را نیز رعایت نمایند.

تبصره: مراجع صادر کننده پروانه ساختمان، مجاز به صدور پروانه احداث ساختمان تاسیسات گردشگری قبل از اعلام موافقت وزارت نمی باشند.

ماده (۵) دارنده مجوز ایجاد، اصلاح و یا تکمیل تاسیسات گردشگری مکلف است طرح مربوطه را براساس برنامه زمانبندی شده مورد تأیید وزارت به پایان برساند و به طور مرتب پیشرفت کار را به وزارت اطلاع دهد.

تبصره: علل قهری و اضطراری (از قبیل وقوع جنگ، سیل، زلزله و ...) به تشخیص وزارت شامل تاخیر نمی باشد.

فصل سوم: ضوابط صدور پروانه بهره برداری

ماده ۶) دارنده مجوز احداث تأسیسات گردشگری موظف است پس از اتمام عملیات ساختمانی و تجهیز واحد مربوط، مراتب را جهت دریافت پروانه بهره‌برداری موقت به اطلاع وزارت برساند. وزارت باید نسبت به صدور پروانه موقت صرفاً برای یک دوره شش ماهه اقدام نماید. در این مدت دارنده مجوز باید نسبت به اخذ گواهینامه استاندارد کیفیت خدمات گردشگری اقدام و وزارت برای واحدهائی که موفق به اخذ گواهینامه مذکور شده‌اند، پروانه بهره‌برداری صادر نماید.

تبصره ۱: وزارت صرفاً برای محل‌های تأیید شده، پروانه بهره‌برداری صادر خواهد کرد و پروانه‌های صادره قابل تسری برای تأسیسات گردشگری نقاط دیگر نمی‌باشد.

تبصره ۲: مدت اعتبار پروانه بهره‌برداری تأسیسات گردشگری از تاریخ صدور، سه سال تمام بوده و تمدید آن از طریق وزارت منوط به بررسی اعتبار مجدد گواهینامه استاندارد کیفیت خدمات گردشگری است.

تبصره ۳: پروانه بهره‌برداری صادر شده برای هر واحد تأسیسات گردشگری شامل کلیه فعالیت‌های آن واحد می‌باشد. در صورت واگذاری هریک از فعالیت‌ها به اشخاص غیر، مسئولیت حسن اداره آنها صرفاً با دارنده مجوز می‌باشد.

تبصره ۴: کلیه متقاضیان تأسیسات گردشگری موظفند حداقل یک ماه قبل از اتمام مدت اعتبار پروانه بهره‌برداری نسبت به تمدید پروانه اقدام نمایند. وزارت مکلف است در صورت انقضای مدت اعتبار پروانه بهره‌برداری و عدم ایفای تعهدات مربوط از سوی متقاضی از ادامه فعالیت واحد جلوگیری نماید.

ماده ۷) بهره‌بردار تأسیسات گردشگری باید دارای شرایط زیر باشد:

الف - دارا بودن گواهی صلاحیت‌های حرفه‌ای لازم به تأیید مراجع ذی ربط.

ب - داشتن پروانه اشتغال به کار از مرجع ذی صلاح برای اتباع خارجی.

ج - داشتن کارت پایان خدمت وظیفه یا معافیت دایم برای اتباع ذکور ایرانی.

تبصره ۱: هرگاه متقاضی پروانه بهره‌برداری شخص حقوقی باشد، باید در اساسنامه آن، زمینه خدمات گردشگری پیش‌بینی شده باشد.

تبصره ۲: در صورت مشاع بودن مالکیت تأسیسات گردشگری، مالکین موظفند شخص واجد شرایط را به عنوان نماینده رسمی معرفی نمایند و پروانه بهره‌برداری فقط به نام وی صادر خواهد شد. در صورت بروز اختلاف بین ذی نفعان و عدم معرفی نماینده ذی صلاح، تا زمان صدور رای قطعی از سوی مراجع قضایی ذی صلاح، پروانه بهره‌برداری با نظر کمیسیون عالی موضوع تبصره (۴) ماده (۱۱) این آیین نامه، صادر و تمدید خواهد شد (اصلاحی ۱۴۰۳).
تبصره ۳: در صورتی که دارنده پروانه بهره‌برداری فوت نماید وراثت یا نماینده قانونی آنها موظفند تا یک سال با رعایت تبصره (۲) این ماده تقاضای صدور پروانه بهره‌برداری مجدد نمایند. در این مدت پروانه بهره‌برداری قبلی به قوت خود باقی خواهد بود.

ماده ۸) انتقال پروانه بهره‌برداری تأسیسات گردشگری در صورت واجد شرایط بودن متقاضی جدید منوط به موافقت وزارت می‌باشد.

ماده ۹) تبدیل و تغییر نوع بهره‌برداری تأسیسات گردشگری تحت هر عنوان باید با موافقت وزارت باشد.

فصل چهارم: ضوابط درجه بندی

ماده ۱۰) تأسیسات گردشگری حسب نوع، براساس مشخصات فنی، تجهیزات، نیروی انسانی و کیفیت ارائه خدمات به شرح زیر درجه بندی می شوند:

الف - هتل ها، مناطق نمونه گردشگری، مجتمع های گردشگری، مراکز تفریحی و سرگرمی، مجتمع های تندرستی، آب درمانی و دهکده سلامت، به پنج درجه یک ستاره، دو ستاره، سه ستاره، چهار ستاره و پنج ستاره.

ب - سایر تأسیسات گردشگری دیگر به سه درجه یک ستاره، دو ستاره و سه ستاره (اصلاحی ۱۴۰۳).

تبصره ۱: شرح مشخصات، ضوابط و درجه بندی تأسیسات گردشگری موضوع این ماده توسط وزارت تعیین و پس از تأیید وزیر اجرا خواهد شد.

تبصره ۲: وزارت می تواند به واحدهای اقامتی و پذیرایی که تجهیزات و خدماتی بیش از حد ضوابط لازم برای درجه مصوب ارائه می کنند، طبقه ممتاز اعطا نماید.

ماده ۱۱) درجه بندی، سلب و تغییر درجه، تعطیلی موقت و یا لغو پروانه بهره برداری تأسیسات گردشگری بر عهده کمیسیون درجه بندی است که با عضویت مدیر کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان و یا معاون گردشگری استان، نماینده تشکل صنفی گردشگری و نماینده اداره کل نظارت و ارزیابی خدمات گردشگری وزارت در استان ها تشکیل می شود. کمیسیون یادشده موظف است بر طبق استانداردهای کیفیت خدمات گردشگری مصوب، ضوابط و دستورالعمل های ابلاغ شده وزارت، تأسیسات گردشگری را در چارچوب این آیین نامه درجه بندی، سلب و تغییر درجه دهد. وزارت می تواند از شرکت های صاحب صلاحیت به عنوان عوامل تطبیق استانداردهای کیفیت خدمات گردشگری استفاده نماید.

تبصره ۱: شیوه نامه درجه بندی، شرح وظایف و نحوه عملکرد شرکتهای عامل تطبیق توسط وزارت تدوین و پس از تأیید رئیس وزارت ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲: درجه بندی آن دسته از تأسیسات گردشگری که استانداردهای کیفیت خدمات گردشگری آنها هنوز مصوب نگردیده حسب پیشنهاد هریک از اعضاء کمیسیون درجه بندی و مطابق مفاد شیوه نامه درجه بندی تأسیسات گردشگری انجام خواهد شد.

تبصره ۳: درجه تعیین شده در موافقت اصولی صادره صرفاً به عنوان درجه اولیه تلقی شده و مرجع نهایی تعیین درجه، کمیسیون درجه بندی است. در صورت اعتراض بهره بردار به رای صادره، موضوع وفق مفاد شیوه نامه درجه بندی تأسیسات گردشگری بررسی خواهد شد.

تبصره ۴: بهره بردار تأسیسات گردشگری می تواند ظرف پانزده روز پس از ابلاغ رای به صورت کتبی به آن اعتراض نماید. اعتراض به رای کمیسیون درجه بندی به کمیسیون عالی تجدیدنظر مرکب از نماینده معاون گردشگری وزارت، مدیرکل نظارت و ارزیابی خدمات گردشگری، مدیرکل حقوقی وزارت و نماینده تشکل صنفی مربوط مورد رسیدگی و رای صادره، قطعی و لازم الاجرا است.

ماده ۱۲) در هر یک از تأسیسات گردشگری که موفق به دریافت گواهینامه استاندارد کیفیت خدمات گردشگری شده اند، نرخ اتاق، اغذیه و سایر خدمات توسط بهره بردار پیشنهاد شده و پس از تایید تشکل صنفی گردشگری و تأیید نهایی مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان، یک نسخه از آن به منظور نصب در واحد مورد بهره برداری ارسال می گردد. نرخ آن دسته از تأسیسات گردشگری که استانداردهای کیفیت خدمات گردشگری آنها هنوز مصوب نشده، مشترکاً توسط وزارت و تشکل صنفی گردشگری و با درنظر گرفتن شاخص نرخ تورم سالیانه اعلام شده از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین و به بهره بردار ابلاغ می شود.

تبصره: بهره برداران تأسیسات گردشگری موظف به رعایت نرخنامه های ابلاغی می باشند و در صورت تخلف، مطابق تبصره (۱) ماده (۱۷) با آنها برخورد خواهد شد.

ماده ۱۳) وزارت باید ظرف شش ماه پس از صدور پروانه بهره برداری موقت نسبت به درجه بندی و صدور پروانه بهره برداری جهت تأسیسات گردشگری اقدام کند.

فصل پنجم: شرایط اداره کنندگان تاسیسات گردشگری

ماده ۱۴) مسؤولیت اداره تاسیسات گردشگری موضوع این آیین نامه به عهده مدیری خواهد بود که واجد شرایط زیر باشد:

الف - متدین به دین اسلام و یا سایر ادیان رسمی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برای اتباع ایرانی.

ب - دارا بودن گواهی عدم سوء پیشینه کیفری در حدود مقرر در ماده (۳۵) قانون مجازات اسلامی - مصوب ۱۳۹۲ - .

ج - دارا بودن کارت پایان خدمت و وظیفه یا معافیت دایم برای اتباع ذکور ایرانی.

د - اجازه اشتغال به کار از مراجع مربوط برای اتباع خارجی.

ه - دارا بودن گواهی عدم اعتیاد به مواد مخدر و داشتن کارت معاینه بهداشتی.

و - دارای مدرک تحصیلی متناسب با تاسیسات گردشگری براساس دستورالعملی که به تائید وزیر می رسد.

ز - دارا بودن گواهینامه معتبر مربوط به طی دوره آموزشی تخصصی از مراکز آموزشی داخل یا خارج از کشور و یا موفقیت در آزمون فنی و تخصصی وزارت.

ح - تسلط به یکی از زبان های خارجی توسط مدیران هتل های سه، چهار و پنج ستاره و تاسیسات گردشگری ویژه به تناسب درجه واحد در حد لزوم حسب دستورالعمل وزارت.

تبصره: مهمان سراها (پانسیون ها)، خانه مسافرها، زائرسراها، اقامتگاه های بومگردی و واحدهای پذیرایی منفرد بین راهی از شمول بند (و) این ماده و تبصره های (۱) و (۲) ماده (۱۵) این آیین نامه مستثنی می باشند (اصلاحی ۱۴۰۳).

ماده ۱۵) وزارت برای مدیران تاسیسات گردشگری واجد شرایط کارت مدیریت صادر خواهد کرد. مدت اعتبار این کارت سه سال است و صدور و تمدید کارت مدیریت منوط به ارائه تقاضای کتبی به وزارت می باشد.

تبصره ۱: هر شخص فقط می تواند در یک زمان مدیریت یک واحد از تاسیسات گردشگری را عهده دار شود.

تبصره ۲: مدیران تاسیسات گردشگری غیر از اشتغال در واحد مربوط نباید شغل دیگری داشته باشند.

ماده ۱۶) دارندگان پروانه بهره برداری تاسیسات گردشگری در صورت غیبت مدیر واحد به مدت بیش از دو ماه موظفند پس از موافقت کتبی وزارت، نسبت به معرفی جانشین واجد شرایط اقدام نمایند. جانشین، حداکثر سه ماه می تواند اداره واحد گردشگری را عهده دار شود. در صورتی که مدیر در پایان مدت موافقت شده حضور خود را در محل کار کتباً اعلام ننماید، وزارت می تواند او را از مدیریت عزل و با واحد مربوط برابر ماده (۱۸) رفتار نماید.

فصل ششم: نظارت بر فعالیت تأسیسات گردشگری

ماده ۱۷) نظارت بر فعالیت تأسیسات گردشگری موضوع این آیین نامه از جهت سطح و کیفیت ارائه خدمات و رعایت ضوابط درجه‌بندی و نرخ‌های تعیین شده به عهده وزارت است. در صورت مشاهده قصور یا تقصیر در اداره مطلوب تأسیسات گردشگری و یا هر گونه نارسایی و تخلف از مفاد این آیین نامه به شرح زیر عمل خواهد شد:

الف - تذکر کتبی با درج در سابقه واحد.

ب - اخطار کتبی با تعیین مهلت مناسب جهت رفع اشکال و نارسایی.

ج - کاهش درجه تأسیسات گردشگری موضوع ماده (۱۰).

د- تعلیق مجوز بهره‌برداری تا رفع اشکال و نارسایی‌ها (در خصوص تأسیسات پذیرایی حداکثر تا یک ماه).

ه- لغو پروانه بهره‌برداری.

تبصره ۱: در صورت وقوع گرانفروشی، کم فروشی، عدم ارائه خدمات مطلوب و وضعیت نامناسب بهداشتی، وزارت می‌تواند برابر بند (د) این ماده اقدام نماید.

تبصره ۲: وزارت می‌تواند مدیر یا بهره‌بردار می‌تواند متخلف لغو مجوز شده را به مدت دو سال از تصدی مدیریت یا بهره‌برداری تأسیسات گردشگری محروم نماید.

تبصره ۳: کاهش درجه، تعلیق و لغو پروانه بهره‌برداری تأسیسات گردشگری، صرفاً با تأیید کمیسیون درجه‌بندی امکان پذیر خواهد بود.

ماده ۱۸) در صورت فوت، استعفا یا لغو کارت مدیریت واحد گردشگری، بهره‌بردار موظف است ظرف دو ماه نسبت به تعیین و معرفی مدیر واجد شرایط طبق ماده (۱۵) اقدام نماید. در صورت عدم اقدام، وزارت می‌تواند واحد مزبور را تعطیل نماید.

ماده ۱۹) چنانچه رسیدگی به تخلف واحد تأسیسات گردشگری از حیطه اختیارات وزارت خارج باشد فوراً موضوع به مراجع ذیصلاح جهت اقدام قانونی اعلام شود.

ماده ۲۰) چنانچه واحد گردشگری بدون داشتن مجوز و یا عذر موجه سه ماه تعطیل باشد، پروانه بهره‌برداری آن رأساً توسط وزارت لغو و برای شروع بهره‌برداری مجدد رعایت کلیه مواد این آیین نامه الزامی است.

تبصره ۱: تشخیص موجه یا غیر موجه بودن علت تعطیل با وزارت است.

تبصره ۲: تأسیسات گردشگری که فعالیت آنها فصلی است به تشخیص وزارت مشمول این ماده نخواهند بود.

ماده ۲۱) مدیران تأسیسات گردشگری موظفند فهرست نرخ اتاق، اغذیه، آشامیدنی‌ها و سایر خدمات واحد مربوطه را در برگه‌ها و اندازه‌های استاندارد در محلی مناسب در معرض دید مسافران و میهمانان نصب نموده و متعهد به رعایت آن باشند.

تبصره - تأسیسات گردشگری موظفند صورت حساب‌ها و فهرست نرخ اغذیه و سایر خدمات خود را روی نمونه‌هایی که به زبان فارسی و یکی از زبان‌های خارجی تهیه شده است، به مشتریان ارائه نمایند.

ماده ۲۲) مدیر واحدهای اقامتی موظف است گزارش روزانه ورود و خروج مهمانان و سایر اطلاعات آماری مورد نیاز وزارت را طبق دستورالعمل‌های صادره وزارت تهیه و به وزارت ارائه نماید.

تبصره - وزارت می‌تواند در صورت عدم ارائه اطلاعات مورد درخواست برابر ماده (۱۷) با واحدهای مستنکف، رفتار نماید.

فصل هفتم: متفرقه

ماده ۲۳) ادارات نظارت بر اماکن عمومی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلفاند به تقاضای وزارت، رأساً از ادامه فعالیت تأسیسات گردشگری که برخلاف این آیین نامه عمل کنند و همچنین تأسیسات غیر مجاز که به اسکان و پذیرایی میهمانان و مسافران مبادرت می نمایند، جلوگیری و نتیجه را کتباً به وزارت اعلام نمایند.

تبصره ۱: جلوگیری از ادامه فعالیت تأسیسات گردشگری متخلف و غیر مجاز باید پس از تعیین مهلت مناسب به تشخیص وزارت و در صورت لزوم همراه با لاک و مهر یا پلمپ تمام یا قسمتی از واحد صورت گیرد که حدود آن به اعلام وزارت می باشد.

تبصره ۲: در موارد سلب درجه و تعطیل دایم واحد گردشگری، مراجع مذکور در این ماده موظفند همزمان با اجرای دستور تعطیل نسبت به محو نام و سایر علائم و آثار واحد گردشگری از روی تابلوها و مانند آن اقدام نمایند.

ماده ۲۴) تأسیسات گردشگری سازمان های دولتی، شهرداری ها و نهادهای انقلاب اسلامی نیز مشمول مفاد این آیین نامه می باشند. سازمان های دولتی مشمول این آیین نامه ملزم به احراز آن دسته از شرایط مندرج در این آیین نامه که بر اساس دولتی بودن آنها موضوعیت ندارند، نمی باشند.

ماده ۲۵) وزارت دستورالعمل نحوه تشکیل و فعالیت تشکلهای تأسیسات گردشگری و نیز صدور مجوز برای اشخاص حقوقی برای فعالیت در تأسیسات گردشگری و سایر دستورالعمل های مورد نیاز در اجرای این آیین نامه را تهیه و با تأیید وزیر ابلاغ می نماید.

ماده ۲۶) این تصویب نامه، جایگزین تصویب نامه شماره ۷۴۰۸/ت/۱۴۱ مورخ ۱۳۶۸/۳/۲ و اصلاحات بعدی آن می شود.